

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: 275636

Warszawa, dnia 24.04.2017r.

**Pan
Jerzy Chróścikowski
Przewodniczący Komisji Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Sanonę Państwa Periodyczną,

W nawiązaniu do pisma z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie wsparcia dla rolnictwa ekologicznego w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” PROW 2014-2020 oraz stanu prac nad zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie rodzajów nieprawidłowości lub naruszeń przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i minimalnych środków, jakie jednostki certyfikujące są obowiązane zastosować w przypadku stwierdzenia wystąpienia tych nieprawidłowości lub naruszeń w ramach kontroli w rolnictwie ekologicznym przekazuję w załączeniu informację w tym zakresie.

E. Lech

E. Lech
z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU

Ewa Lech

Informacja na temat stanu prac nad zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie rodzajów nieprawidłowości lub naruszeń przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i minimalnych środków, jakie jednostki certyfikujące są obowiązane zastosować w przypadku stwierdzenia wystąpienia tych nieprawidłowości lub naruszeń w ramach kontroli w rolnictwie ekologicznym

Mając na względzie doświadczenia związane z funkcjonowaniem rozwiązań przyjętych rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie rodzajów nieprawidłowości lub naruszeń przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i minimalnych środków, jakie jednostki certyfikujące są obowiązane zastosować w przypadku stwierdzenia wystąpienia tych nieprawidłowości lub naruszeń w ramach kontroli w rolnictwie ekologicznym, jednostki certyfikujące oraz organizacje rolników ekologicznych zaproponowały zmiany w tych przepisach.

Zmiana rozporządzenia ma na celu dalszą harmonizację działań jednostek certyfikujących, w przypadku stwierdzenia naruszenia lub niezgodności z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Rozporządzenie ogranicza ryzyko różnego traktowania przez jednostki certyfikujące producentów, u których stwierdzono te same nieprawidłowości.

Proponowane i postulowane zmiany zostały zawarte w projekcie rozporządzenia. Przygotowanie projektu zostało poprzedzone szerokimi konsultacjami z upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i przy udziale Przedstawicieli Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. W ramach tych konsultacji odbyło się spotkanie, na którym omówiono poszczególne postulaty jednostek. Ponadto odbyło się spotkanie z przedstawicielami Rządowego Centrum Legislacji oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych, na którym przedyskutowano m.in. możliwość wprowadzenia kolumny zawierającej opisy poszczególnych nieprawidłowości i naruszeń przepisów. Ustalono, że taka zmiana nie jest możliwa do wprowadzenia przede wszystkim ze względu na sprzeczność z zasadą niepowtarzania w prawie krajowym obowiązujących w sposób bezpośredni przepisów UE. Potwierdzono, że obecna forma rozporządzenia w sposób prawidłowy realizuje zobowiązania wynikające z przepisów UE, jak również jest zgodna z zasadami techniki prawodawczej. Jednocześnie dla zwiększenia czytelności wprowadzona zostanie dodatkowa kolumna określająca obszary, których naruszenia lub nieprawidłowości dotyczą. Ponadto Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowuje dodatkowo wytyczną, która poprzez część opisową ułatwi producentom rolnym wypełnianie wymogów wynikających z przepisów prawa.

Projekt rozporządzenia został przesłany do Rady do spraw Rolnictwa Ekologicznego, która dnia 10 listopada 2016 r. przyjęła uchwałę nr 5/2016 w sprawie jego nowelizacji. Po konsultacjach z Radą do spraw Rolnictwa Ekologicznego projekt został przekazany do zaopiniowania partnerom społecznym i związkom zawodowym. Sugestie i uwagi do projektu rozporządzenia przekazały: Agro Bio Test Sp. z o.o., SGS Polska Sp. z o.o., Bioekspert Sp. z o.o., Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.,

Stowarzyszenie Forum Rolnictwa Ekologicznego im. Mieczysława Górnego, Fundacja Greenpeace Polska, Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych im. św. Franciszka z Asyżu oraz Rada ds. Rolnictwa Ekologicznego. Uwagi i propozycje zmian w zakresie przyjmowanych rozwiązań były również przekazywane przez partnerów społecznych na spotkaniach organizowanych w tej sprawie.

Uwagi zgłoszone przez w/w podmioty zostały następnie przesłane Radzie do spraw Rolnictwa Ekologicznego w celu oceny ich zasadności. Rada uchwałą nr 7/2017 z 28 marca 2017 r. przekazała wnioski ogólne dotyczące organizacji systemu ustanawiania działań minimalnych oraz uwagi szczegółowe dotyczące proponowanych działań w przypadku określonych naruszeń.

Podsumowując należy wyjaśnić, że wprowadzenie wniosków ogólnych wykracza poza upoważnienie ustawowe do wydania projektowanego rozporządzenia, dlatego też ich przyjęcie wymaga zmiany ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. *o rolnictwie ekologicznym*. Rada ds. Rolnictwa Ekologicznego przekazała również uwagi szczegółowe do załącznika do rozporządzenia, które zostały uwzględnione w projekcie rozporządzenia zmieniającego.

Projekt uzyskał pozytywną opinię Ministerstwa Spraw Zagranicznych w zakresie zgodności z prawem Unii Europejskiej. Obecnie trwają końcowe prace redakcyjne przed wystąpieniem do Rządowego centrum Legislacji o zwolnienie z konieczności rozpatrzenia przez Komisję Prawniczą. Następnie projekt niezwłocznie zostanie skierowany do podpisu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Informacja na temat wsparcia rolnictwa ekologicznego w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020

Działanie Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 jest wdrażane od 2015 r. W 2017 r. rolnicy mogą zatem po raz trzeci składać wnioski o przyznanie płatności ekologicznej (tzn. wnioski w ramach nowo podjętych zobowiązań ekologicznych oraz wnioski kontynuacyjne w ramach zobowiązań podjętych w latach 2015 i 2016). Zasady przyznawania wsparcia w ramach działania regulują przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020* (Dz. U. poz. 370 z późn. zm.).

Działanie Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 jest w dużej mierze kontynuacją wsparcia oferowanego dla gospodarstw ekologicznych od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej w ramach Programu rolnośrodowiskowego wdrażanego w ramach PROW 2004-2006, a następnie PROW 2007-2013.

Wsparcie w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 obejmuje 12 pakietów dotyczących poszczególnych rodzajów upraw - zarówno w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne, jak i po okresie konwersji tj. w celu utrzymania systemu rolnictwa ekologicznego tj.:

Pakiet 1. Uprawy rolnicze w okresie konwersji;

Pakiet 2. Uprawy warzywne w okresie konwersji;

Pakiet 3. Uprawy zielarskie w okresie konwersji;

Pakiet 4. Uprawy sadownicze w okresie konwersji:

Wariant 4.1.1. Podstawowe uprawy sadownicze w okresie konwersji,

Wariant 4.1.2. Uprawy jagodowe w okresie konwersji,

Wariant 4.2. Ekstensywne uprawy sadownicze w okresie konwersji;

Pakiet 5. Uprawy paszowe na gruntach ornych w okresie konwersji;

Pakiet 6. Trwałe użytki zielone w okresie konwersji;

Pakiet 7. Uprawy rolnicze po okresie konwersji;

Pakiet 8. Uprawy warzywne po okresie konwersji;

Pakiet 9. Uprawy zielarskie po okresie konwersji;

Pakiet 10. Uprawy sadownicze po okresie konwersji:

Wariant 10.1.1. Podstawowe uprawy sadownicze po okresie konwersji,

Wariant 10.1.2. Uprawy jagodowe po okresie konwersji,

Wariant. 10.2. Ekstensywne uprawy sadownicze po okresie konwersji;

Pakiet 11. Uprawy paszowe na gruntach ornych po okresie konwersji;

Pakiet 12. Trwałe użytki zielone po okresie konwersji.

Co do zasady, rolnicy mogą w ramach działania Rolnictwo ekologiczne podejmować 3 rodzaje zobowiązań ekologicznych:

- zobowiązanie na gruntach ornych, które obejmuje: Pakiet 1. i Pakiet 7. (uprawy rolnicze), Pakiet 2. i Pakiet 8. (uprawy warzywne), Pakiet 3 i Pakiet 9. (uprawy zielarskie), Wariant 4.1.2 i Wariant 10.1.2. (uprawy jagodowe) oraz Pakiet 5. i Pakiet 11. (uprawy paszowe na GO);
- zobowiązanie w ramach upraw sadowniczych, które obejmuje: Wariant 4.1.1. i Wariant 10.1.1 (podstawowe uprawy sadownicze) oraz Wariant 4.2. i Wariant 10.2. (ekstensywne uprawy sadownicze);
- zobowiązanie na TUZ, które obejmuje Pakiet 6. i Pakiet 12. (TUZ).

Budżet działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 wynosi ok. 700 mln euro (ok. 2, 97 mld PLN), przy czym w ramach tego budżetu realizowane są również płatności z tytułu zobowiązań kontynuacyjnych wynikających z realizacji Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne w ramach Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013. Szacuje się, że w ramach budżetu działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 na zobowiązania kontynuacyjne w ramach Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013 przeznaczone zostanie około 198 mln euro (ok. 836,2 mln PLN).

Działanie Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 w roku 2015 i 2016 rozpoczęło w sumie ok. 7,6 tys. rolników na powierzchni ok. 178 tys. ha.

Do dnia 16 kwietnia 2017 r. wypłacono ok. 446,3 mln PLN (ok. 102,1 mln euro), w tym: ok. 76,9 mln PLN (ok. 17,6 mln euro) dla rolników realizujących działanie Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020 i ok. 369,4 mln PLN (ok. 84,5 mln euro) dla rolników realizujących Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

Dnia 12 kwietnia 2017 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał nowelizację rozporządzenia ekologicznego (Dz. U. poz. 807), która wprowadziła zmiany korzystne dla rolników.

Wprowadzone ww. zmiany wynikają m.in. ze zmian w zapisach PROW 2014-2020, poprzedzonych Uchwałą nr 87 Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z dnia 24 czerwca 2016 r., która dotyczyła rezygnacji z wymogu dotyczącego uprawiania gatunków drzew owocowych jedynie w okresie owocowania lub jedynie krzewów owocujących.

Dotychczas płatność ekologiczną do plantacji sadowniczych można było otrzymać jedynie do drzew w okresie owocowania lub uprawianych na podkładkach karłowatych lub półkarłowatych, których uprawa

jest prowadzona nie krócej niż rok lub do krzewów owocujących. Obecnie, obok dotychczasowych możliwości, wprowadzono także dodatkową możliwość otrzymywania płatności ekologicznej do nowonasadzonych plantacji sadowniczych.

Dla nowonasadzonych plantacji sadowniczych wprowadzono minimalne wymagania jakościowe dla sadzonek oraz inne niż dla sadów owocujących - wymagania uprawowo-pielęgnacyjne. Wymagania dla sadów owocujących pozostały bez zmian.

Wymogi dla nowonasadzonych plantacji sadowniczych:

- 1) zostały nasadzone do dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności ekologicznej;
- 2) do nasadzeń użyte zostały:
 - a) **drzewa:** materiał szkółkarski kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych lub materiał szkółkarski CAC, który spełnia minimalne wymagania jakościowe takie jak dla materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany w zakresie wysokości drzewa i średnicy pnia;
 - b) **krzewy gatunków roślin objętych ustawą o nasiennictwie** (*malina, jeżyna, porzeczka, agrest itp.*): materiał szkółkarski kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych lub materiał szkółkarski CAC, który spełnia minimalne wymagania jakościowe takie jak dla materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany w zakresie m.in. długości i średnicy pędu;

W przypadku uprawy gatunków drzew i krzewów, które objęte są ustawą o nasiennictwie, rolnik musi posiadać dokument potwierdzający jakość i liczbę materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany lub materiału szkółkarskiego CAC roślin sadowniczych (wypis ze świadectwa kwalifikacji, szkółkarski dokument towarzyszący, dokument dostawcy);

- c) **krzewy gatunków roślin nieobjętych ustawą o nasiennictwie** (*aronia, dereń jadalny, bez czarny, róża dzika itp.*): materiał szkółkarski, który spełnia minimalne wymagania jakościowe takie jak minimalne wymagania jakościowe dla materiału szkółkarskiego kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany określone dla krzewów jagodowych w zakresie m.in. długości i średnicy pędu;
- 3) spełniony jest wymóg minimalnej obsady drzew i krzewów;
 - 4) sady nie są prowadzone jako uprawa jednorzędowa;
 - 5) pielęgnacja: na plantacji wykonywane są corocznie zabiegi pielęgnacyjne, w szczególności usuwanie odrostów i samosiewów, formowanie korony drzew lub przycięcie krzewów po posadzeniu w celu wzmocnienia pędów;
 - 6) nawożenie: stosowanie nawozów i środków (dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, zawierających N, P, K, Mg i Ca) w dawkach określonych w planie działalności ekologicznej z uwzględnieniem bilansu azotu i wyniku chemicznej analizy gleby, która została przeprowadzona nie wcześniej niż rok przed nasadzeniem plantacji sadowniczej;

- 7) ochrona roślin: zapobieganie i ochrona przed chorobami i szkodnikami, w przypadku takiej konieczności, przy użyciu środków dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, zgodnie ze wskazaniem doradcy rolnośrodowiskowego określonymi w planie działalności ekologicznej;
- 8) zapobieganie zachwaszczeniu plantacji i usuwanie chwastów: utrzymanie gleby w postaci czarnego ugoru lub zadarnienie przez regularne koszenie lub stosowanie innych zabezpieczeń przed rozprzestrzenianiem się chwastów (np. ściółkowanie, zastosowanie agrowłókniny);
- 9) plan działalności ekologicznej zawiera szczegółowy opis sposobu realizacji zabiegów nr 5-8 wraz z uzasadnieniem takiego sposobu.

W przypadku nowonasadzonych sadów - wytworzenie produktów nie jest wymagane w pierwszych dwóch latach od nasadzenia drzew lub krzewów.

Jeżeli rolnik:

- pierwszy raz wnioskuje o płatność w ramach pakietów 4 i 10, lub
- kolejny raz wnioskuje o płatność w ramach wariantów *Uprawy jagodowe* i dokonał zmiany uprawianych roślin w ramach tych wariantów na inną roślinę, która może być uprawiana w ramach tych wariantów, lub zastąpił dotychczas uprawiane rośliny nowymi roślinami tego samego gatunku

składa do ARiMR do dnia 9 czerwca (lub nie później niż do dnia zawiadomienia o kontroli na miejscu) *OŚWIADCZENIE* o rodzaju uprawianej na danym gruncie uprawy, dacie nasadzenia tej uprawy oraz rodzaju podkładki.

Pozostałe zmiany wprowadzone w ramach ww. nowelizacji dotyczą:

1. Przeniesienia niektórych gatunków tj. agrest (porzeczką agrest), borówka wysoka i średnia, jeżyna i porzeczką z wariantów 4.1.1. i 10.1.1. *Podstawowe uprawy sadownicze* do wariantów 4.1.2. i 10.1.2. *Uprawy jagodowe - wybrane rośliny*.

Dotychczas uprawa ekologicznych roślin tj. agrest (porzeczką agrest), borówka wysoka i średnia, jeżyna i porzeczką była wspierana w ramach wariantu *Podstawowe uprawy sadownicze*. Warunkiem tego zobowiązania sadowniczego jest utrzymywanie na danej działce danego gatunku roślin w okresie 5-letniego zobowiązania. Natomiast wariant *Uprawy jagodowe* (obejmujący dotychczas ekologiczną uprawę maliny, truskawki i poziomki) wchodzi w zakres „zobowiązania ekologicznego na gruntach ornych”. W ramach tego rodzaju zobowiązania, można zmieniać gatunek rośliny uprawianej na danej działce i miejsce jej uprawy.

Mając na względzie trudności w utrzymaniu zdrowotności roślin uprawianych w systemie ekologicznym, w celu umożliwienia rolnikom zmiany uprawianej rośliny przeniesiono uprawy tj. agrest (porzeczką agrest), borówka wysoka i średnia, jeżyna i porzeczką z wariantu *Podstawowe uprawy sadownicze* do wariantu *Uprawy jagodowe*. Grunty, na których występują agrest (porzeczką agrest), borówka wysoka i średnia, jeżyna i porzeczką, objęte do tej pory „zobowiązaniem w ramach

upraw sadowniczych”, „z urzędu” stały się gruntami objętymi „zobowiązaniem w ramach upraw na gruntach ornych”. Tym samym rolnicy uprawiający te gatunki mogą, w razie potrzeby, kontynuując realizację „zobowiązania ekologicznego na gruntach ornych” zamienić te rośliny na inne rośliny uprawiane w ramach tego zobowiązania (a więc: rośliny w ramach pakietów: uprawy rolnicze, warzywne, zielarskie i paszowe).

2. Możliwości realizowania jednocześnie więcej niż jednego (innego rodzaju) zobowiązania ekologicznego. Zobowiązania te mogą być podjęte w każdym roku (a nie jak dotychczas - w pierwszym i drugim) – dotyczy to również rolników, którzy rozpoczęli działanie Rolnictwo ekologiczne w 2015 i 2016 r.

3. Wydłużenia terminu na dostarczenie do ARiMR wymaganych dokumentów tj. np. wybranych stron planu działalności ekologicznej, kopi świadectwa oceny polowej.

Rolnik zobowiązany jest do dostarczenia do ARiMR wymaganych dokumentów w terminie określonym w przepisach. Jeśli tego nie zrobi, zostanie wezwany do ich dostarczenia w terminie do 7 dni od otrzymania wezwania do ich dostarczenia. Sankcje za ich niedostarczenie rolnik otrzyma jednak dopiero wtedy kiedy nie zrobi tego do dnia wydania decyzji (nie dotyczy *Oświadczenia o rodzaju uprawianej na danym gruncie uprawy sadowniczej – pkt I*).

4. Przypadków, kiedy rolnik nie posiada planu działalności ekologicznej. W przypadku stwierdzenia takich okoliczności, rolnik jest zobowiązany do sporządzenia tego planu i złożenia kopii wymaganych stron tego planu do ARiMR najpóźniej w terminie składania wniosków o przyznanie kolejnej płatności ekologicznej.

5. Rozszerzenia listy roślin o topinambur (pakiet 1. i 7.), groch siewny z rośliną podporową (pakiet 1., 7., 5. i 11.), wykę kosmatą na materiał siewny (w tym z rośliną podporową) jako uprawę roczną (pakiet 1. i 7.), wykę kosmatą (w tym z rośliną podporową) jako uprawę roczną (pakiet 5. i 11.), skorzonę (pakiet 2. i 8.), babkę płesznik (pakiet 3. i 9.), pigwowiec japoński, świdośliwę, żurawinę i różę jabłkową (wariant 4.2. i 10.2.).

